GAZETA KRAKOWSKA

Nro 33.

Z KRAKOWA DNIA 25 KWIETNIA 1819. ROKU W NIEDZIELĘ

Z Warszawy d. 17 Kwietnia.

W zeszłym miesiącu Marcu pogoda była tu ciągle prawie niestała. W pierwszych dniach b. m. nastał czas wiosenny; od kilku dni ciepło doszło tu do kilkunastu stopni w cieniu, a onegday dnia 15 b. m. z wieczora mieliśmy grzmot i błyskawice.

W Petersburgu, podług listów z tey stolicy z dnia 7 b. m. (N. K.) trwały mrozy i nie spodziewano się puszczenia Newy iak w końcu Kwietnia.

Z Peterzburga d. 21 Marca d. k.

Został mianowany Członek Synodu Arcy Biskup Twerski Serafin, Metropolitą Moskiewskim i Kołomieńskim, oraz Archimandrytą klasztoru S. Sergiusza, a Biskup Rewelski, Filaret, został Arcybiskupem Twerskim i Kaszyńskim, z rozkazem zasiadania w Nayświętszym Synodzie.

Ruski Inwalid umieścił list następuiący, do Rotmistrza Leyb Szwadronu Wołyńskiego ułańskiego pułku:

„Dawniey woyskowy, a od 25 lat xiążkami i rolą bawiący się, spokoyny Obywatel, czy może w dowód szacunku i uszanowania, tak dla JW. Jenerała Porucz: Grafa Ururga, iako i dla W. Pułkownika Barona Igielstroma, ofiarować dla Leyb-Szwadronu Wołyńskiego Ułańskiego Pułku tu stoiącego, mały zasiłek, w wódce, która w miarę zażywana w naszym kraiu, zwłaszcza w teraźnieyszey porze roku znacznie się do zdrowia żołnierza przykłada. Jeźli moia ofiara przyięta bydź może, ofiaruię dla każdego ułana po iedney kwarcie, dla podoficera po dwie kwarty, a dla wachmistrza po cztery kwarty wódki co miesiąc, którą 1 dnia każdego miesiąca dostawiać każę, póty póki szwadron stać tu i póki ia Turzec trzymać będę, gdyż nie iestem dziedzicem tylko dzierżawcą tego mieysca, i dla tego też tak małą tylko ofiarę czynić iestem w stanie. — Jako rodowity Polak, czyniący ofiarę rodowitym Polakom, ten na nich obowiązek wkładam, aby wódka ta spiiana była za zdrowie iak naydłuższe Nayiaśnieyszego, Nayłaskawszego Naszego Monarchy Cesarza i Króla! Wskrzesiciela i szczególnieyszego Dobroczyńcy Królestwa Polskiego! i za nay-

dłuższe zdrowie N. W. Xięcia Konstantego Naczelnego Wodza, Twórcy woyska Polskiego! Co pewny iestem, iż ułani z nayiększą chęcią dopełnią; w końcu niech dobrze wspominaią i o tym, który dawniey nie bez chwały proporczykami dowodził. Zostaię etc. etc.

(podpisano) Jener: Poru: *Wyszkowski.*

Turzec d. 24 Października 1818 r.

— *Z Peterzburga.* —

(Z Gazety Hamburskiey.)

Rząd tuteyszy uzbraia dwie wyprawy; każda ma się składać z dwóch okrętów. Jedna ma popłynąć do bieguna północnego, a druga do południowego. Dowódcy nie są ieszcze mianowanemi, lecz przeszło 60 officerów flotty Cesarskiey, zgłosiło się do Ministra Morskiego z prośbą, aby do tych wypraw użyci zostali.

Z Paryża d. 7 *Kwietnia.*

Na początku Maia wyiedzie Król do St. Cloud i bawić tam będzie do Sierpnia.

Rozporządzeniem Królewskiem wydział prawa w Uniwersytecie Paryzkim podzielony iest na dwie klassy.

Xiężna Berry, która po dwa razy iuż zawcześnie porodziła, oddała się podczas 3ciey ciąży zupełnie lekarzom. Nie wychodziła długi czas z pokoiow; teraz przechodzi się po ogrodzie swoiego pałacu i zacznie się znowu przeieżdzać.

Marszałkowi Massenie wystawia iego rodzina piękny pomnik z Karraryyskiego marmuru.

Królowa Szwedzka przybyła do Tulonu nie pod zwyczaynem swoim nazwiskiem Hrabiny Gotlandyi, ale Hrabiny Villeneuve. Mowią, iż udą się ztamtąd do Nicei. — Xże Richelieu przybył w tymże czasie do Tolonu, i udać się ma przez Piemont do Szwaycaryi.

Nienawiść ultraroialistów przeciw Ministrom powiększyła się bardzo od czasu, gdy nie udał się ich zamach zwalenia ustawy o obiorach. Pomiędzy innemi obwiniaią ich, iż ustawicznie zmieniaią urzędników tak cywilnych, iako i woyskowych, a naybardziey krzyczą na Ministra woyny. Oddalił on od niedawnego czasu 321 officerów bez inney przyczyny, iak tylko, że taka iest wola iego.

Sprawa względem wystrzału do Xcia Wellingtona rozpocznie się d. 10 Maia.

Rossyyski i inni zagraniczni Posłowie dawali tu dla Ambassadora Perskiego uczty. Znaydował on się i u Xcia Talleyranda na obiedzie. Gdy zwiedzał w tych dniach drukarnią Królewską, wydrukowano w iego obecności do niego wiersz w Perskim ięzyku. D. 2 b. m. odwiedził tak zwaną tuteyszą kawiarnią Turecką i grał tam dwie godziny w bilard. Kupcy tuteysi oblegaią go, podaiąc mu probki swoich towarów. Dopiero po Swiętach Wielkanocnych odiedzie do Londynu, i ma, iak mowią, ieszcze raz mieć u Króla posłuchanie. Odebrał on od swoiego Monarchy doniesienie, że Fatih-Chan, brat Króla Afghanu, który do Korassanu wkroczył, zupełnie pobity został. Woysko iego składaiące się z 30,000 ludzi zostało wybite lub poymane. Wielu żołnierzów umarło z pragnienia i głodu; wszystkie tabory, działa, i t. d. zostały zdobyte i do strzemion Cesarza zaprowadzone. Fatih-Chan raniony zaledwo sam ieden uciec zdążył. Zaledwo Mahmud-Chan, Król Afghanu, dowiedział się o tem pobiciu, przysłał zaraz Wielkiego swoiego Kapłą-

na 'z świetną deputacyią i wielu podarunkami, dla tłumaczenia się i oświadczenia, że on do przedsięwzięcia brata swoiego w cale nie należ ał. Z strony Perskiey oświadczono: że, gdy Fatih-Chan sam dopuścił się zbrodniczego tego kroku, ma zatem bydź związany i iako więzień do Dworu Perskiego przysłany, gdzie będzie sądzony i dla odstręczenia innych od podobnego przedsięwzięcia, przykładnie ukarany. Jeśli to nie nastąpi, tedy woysko Perskie, które iest tak straszne iak sąd ostateczny, wkroczy do Królestwa Afghanu, dla przecięcia nici iego samowładności. Dowiedziawszy się, że Behim-Chan wtargnął do prowincyi Tekie i podniosł sztandar buntu, posłano tam zaraz 40,000 jazdy, która buntowników rozpędziła i ogromne poczyniła zdobycze. (Z obozu Meidan pisano w miesiącu Chewal 1233.)

W izbie Parów wniesiono, aby członkom izby Deputowanych na czas znaydowania się na posiedzeniach wyznaczona była płaca.

Przysięga Króla podczas koronacyi zmieniona zostanie w wielu punktach. Między innemi przysięgali dawniey Królowie na wytępienie kacerzów w kraiu swoim.

Król rozkazał na prośbę Marszałkowey Brune dochodzić zaboystwa iey męża. Marszałkowie zbierali się także poprzeć iey prośbę, ale sprawiedliwość Króla uprzedziła ich życzenie.

Lord Whitworth były Ambassador Angielski po pokoiu Amieńskim w Paryżu, potem Vice-Król Irlandyi, przybył tu z swoią Małżonką.

Przy legionach 10 departamentów maią bydź 3cie bataliiony utworzone.

Ciągle zachodzą tu ieszcze] poiedynki o polityczne mniemania; w tych dniach został Szef szwadronu gwardyi Królewskiey Bonbrain ciężko w poiedynku raniony.

W Bretanii zaczenaią uspokaiać się zaburzenia, które odezwały się w niektórych powiatach. Wandea iest zupełnie spokoyna. W Nimes przez dzielne środki Prefekta zapewniona iest spokoyność publiczna.

Wewnętrzne nasze kłótnie, (wyraża iedno z pism publicznych) które nas od Europy oddzielaią, Anglii tylko zysk przynoszą, na którey też opiece ciągle ultraroialiści polegaią. Inne państwa tyle tylko przez utrzymywanie Francyi w słabości zyskuią, iż same sobie ręce przeciw Anglii zwięzuią. Czas nakoniec zastanowić się, że iuż niema Napoleońskiey Francyi, że ustawiczne uzbraianie się przeciw nam okazuie tylko boiaźń widmy, że ieżeli było mądrością połączenie sił Europeyskich przeciw państwu Napoleona, nie może się takim nazwać uzbroienie przeciw dzisieyszey Francyi, gdyż ta nie iest nieprzyiaciołką Europy, owszem iednakowy wiąże ią interes z lądem i iest naturalnym sprzymierzeńcem wszystkich państw słabszych. Z tego powodu ultraroialiści są nietylko naszemi, ale i Europeyskiego pokoiu nieprzyiaciołmi, który w ten czas tylko będzie zapewniony, gdy Francyia będzie prawdziwie potężną, to iest, gdy będzie mogła użyć sił swoich na zabezpieczenie sprawy Europy, nietrwoniąc ich na odwracanie widmow upłynionych czasów.

Pomiędzy podanemi izbie Deputowanych wielu prośbami o przywołanie wy-

gnańców, znayduie się także prośba Kapitana Pourrée, który uprasza, aby pensyia, która wyznaczoną mu została iako nagroda narodowa powiększoną była do 1200 fr. Rzeczony kapitan iest ow grenadyier, który w r. 1799 d. 18 Brumaire uratował życie Bonapartemu w St. Cloud. Zdaiący o tey prośbie izbie sprawę, P. Villaret, oświadczył się za proszącym i wyraził między innemi: „Jakkolwiek przykre iest wspomnienie na tyrańskie panowanie Napoleona, należy iednak zwrócić uwagę na szlachetność żołnierza, który przez uratowanie życia Wodza swoiego przyłożył się dzielnie do zmiany, iakiey na owczas Francyia koniecznie potrzebowała.„ Zdaiący sprawę wniósł potem, aby tę prośbę odesłać Ministrowi woyny, co izba uchwaliła.

Gdy bez poprzedniczey ustawy żadne dobra należące do uposażenia korony nie mogą bydź sprzedane, przeto Minister skarbowy wniósł onegday do izby Deputowanych proiekt o zamianę trzech takowych posiadłości.

P. Rosseto Rosnowano, młody szlachcic Multański, który w celu publiczney edukacyi i zakładów dobroczynności odbył niedawno podróż przez Angliią i Francyią i który cały iest zaięty postępem oświecenia publicznego, wezwał teraz P. Kleobulus, aby ziechał do niego do Multan, dla założenia tam dla Nowych Greków szkoły Lankastra. P. Kleobulus opuszcza więc Paryż, dla odpowiedzenia temu chwalebnemu powołaniu.

Z Londynu d. 7 Kwietnia.

P. Lambton złożył niższey izbie parlamentu d. 2 b. m. prośbę od Jenerała Gourgaud, który prosi o pozwolenie, aby mógł do Anglii powrócić i pociągnąć do sądu tych, którzy przestąpili ustawy kraiowe względem cudzoziemca. Gdy w r. zeszłym otrzymał pozwolenie bawienia w Anglii, został d. 14 Listopada z rozkazu Lorda Sidmouth od 7 do 8 ludzi z kiiami w swoim mieszkaniu napadniony, z łóżka wywleczony, i gdy przy gwałtownem go uprowadzeniu krzyczał: zabóystwo! zabóystwo! i wziął się do obrony, został kiiami zbity, do wózka wrzucony, do Harwich zawieziony i na okręt wsadzony. Zabrano mu iego papiery, które po przeyrzeniu odesłano potem na ląd stały. Nie przybył pokryiomu do Anglii i nie popełnił tam nic kary godnego, oprócz wydania pisma o bitwie pod Waterloo. —— Jakkolwiek strona Ministrowska i Lord Castlereagh usiłowali usprawiedliwić postępek względem tego cudzoziemca, przyięto iednak wniosek P. Lambton i kazano drukować. Jenerał Wilson żądał i otrzymał zezwolenie, iż rzeczona prośba będzie przez oddzielną kommissyią roztrząsana.

D. 5 tayne wydziały do roztrząśnienia stanu banku Angielskiego i oznaczenia czasu do wypłat gotowizną, zdały w obu izbach sprawy. Obie są prawie iednako brzmiące. W izbie wyższey zdał sprawę Lord Harrowby, a w niższey P. Peel. Ostatni żądał, aby izba odstąpiła od dziennego porządku co do tey materyi, dała wydziałowi dłuższy czas do wypracowania w tey mierze planu i w niesienia bilu, co niezawodnie ieszcze na teraźnieyszych posiedzeniach nastąpi, co izba mimo oporu strony opozycyyney uchwaliła.

P. Sommer podał teyże izbie prośbę

od Rolników hrabstwa Surry, w które; proszą o zmianę bilu względem wprowadzania zagranicznego żyta, i wystawiaią, iż stan rolniczy w Anglii upaść musi, ieśli dowóz żyta zagranicznego nie będzie bardziey ograniczony. Panowie Rolnicy chcieliby, aby dowóz żyta zagranicznego zupełnie był zabroniony, i aby swoie po iakiey zechcą sprzedawać mogli cenie. Mało ich obchodzi, chociażby uboższa i daleko większa klassa ich współchrześcian z głodu umierała; lecz parlament iest zanadto mądry, ażeby miał przychylić się do tchnącey samoistnością prośby; utrzyma zapewne dotychczasowe urządzenie, ponieważ sprzyia dobru ogólnemu.

Posiedzenia parlamentu z powodu Swiąt Wielkanocnych zawieszone zostały na dni 14.

Wywóz płodów i rękodzielnych towarów z W. Brytanii wynosił w 1817 roku 43 mill. 626,253 f. szt. a w roku przeszłym 48 mill. 903,760 f. szt. Przywóz z zagranicy w pierwszym 33 mill. 965, 231 f. szt. a w drugim roku 40 mill. 157, 634 f. szt.

Handel nigdy nie szedł tak źle, iak teraz, a osobliwie zbożowy. Zakupiona kawa po 148 Szyl. sprzedawana iest po 100, a nawet po tak nizkiey cenie niema na nią pokupu.

Okręty Hekla i Gripper, które przeznaczone są do podróży na odkrycia do bieguna północnego, stoią w gotowości w Depford i około 14 b. m. odpłyną.

Z Hull wynoszą się ciągle ludzie do północney Ameryki; wprzeszłym tygodniu odpłynęło ztamtąd 400 osób do Kanady i Ziednoczonych Stanów.

W uboczney wązkiey uliczce w Londynie stoiące na przeciwko siebie dwa domy groziły obaleniem i musiano ie belkami rozeprzyć. Odległość tey uliczki i poniższa rozporka były bardzo dogodne dla cierpiących melancholiią; prawie co rano znaleziono tam iednego lud więcey Anglików obwieszonych. Zapobiegaiąc temu policyia postawiła tam straż, z rozkazem odpędzania każdego, któryby chciał się obwiesić. Niedawno przybył tam ieden Jegomość z stryczkiem i zabierał się iuż do wyprawienia się ze świata, gdy żołnierz krzyknął na niego, aby się oddalił, ponieważ tu niewolno iuż wieszać się. „O Boże! (krzyknął maiący chęć pozbawienia się życia) cóż się z naszą wolnością stało!„

Wspaniałe ubiory stanu senatorów za Bonapartego dostać się miały drogą handlu do Rzepltey na Haiti (St. Domingo) i zdobią tamteyszych czarnych senatorów.

Rząd Buenos-Ayres nie przyznał zbuntowanym maytkom okrętu Hiszpańskiego Trynidad, którzy zabiwszy officerów przyprowadzili mu go, za dobrą zdobycz. Ofiarowano im paszporty, ieśli chcą udać się do Limy lub do Hiszpanii, a ieśli pozostaną w kraiu, grunta; do służby żadnego nie przyięto.

Naynowsze listy z wyspy S. Heleny (pisane na końcu Stycznia) donoszą, iż stan zdrowia nie iest tam w cale zaspakaiaiący. Choruie wielu żołnierzy lądowych i maytków na eskadrze. Bonaparte tak bardzo pewney nocy zasłabł, iż o godzinie 2 z północy musiano przywołać do niego naczelnego Chirurga eskadry. Gazeta Morning-Chronicle umieściła list pod d. 26 Stycznia 1819 następuiącey osnowy: "Mało mogę WPanu ztąd donieśc, gdyż wyspa S. Heleny stała się

prawdziwem więzieniem. W Longwood stawiaią dom dla Bonapartego. Zachorował on przed kilku dniami bardzo i niechciał powierzyć się innemu lekarzowi iak tylko P. Stoekoe z okrętu Conquerant, przyiacielowi P. O'Meara. Nie wolno nam tu czytać, co ostatni za powrotem do Anglii ogłosił. Bertrandowie są zdrowi; w niedzielę miałem ukontentowanie widzieć ich na przechadzce. W tey chwili gdy do WPana piszę, wszedł do mnie Lekarz Stoekoe, dla uwiadomienia mnie, iż odebrał rozkaz do stawienia się przed sądem woyskowym, lub złożenia swoiego urzędu i oddalenia się do Anglii. Przeniosł ostatnie i iutro do Anglii odpłynie. Zdaie się, iż zarzucaią mu, że namienił więźniom w Longwood o pismach, które na iego ręce do nich oddane zostały.,, — Wiadomość ta zprawdziła się przez powrot Lekarza Stoekoe do Anglii. Tak więc, (dodaie Morning-Chronicle) P. Hudson Lowe przymusiwszy pierwszego Lekarza O'Meara, w którym Bonaparte miał ufność i naybardziey iego pomocy potrzebował, do złożenia swoiego urzędu i opuszczenia wyspy, oddalił i drugiego, P. Stoekoe, od którego Bonaparte w swoich cierpieniach, spodziewał się ulgi. Ci, którzy upoważniaią lub cierpią podobne postępowanie, powinniby się zastanowić nad skutkami, i winą, iakie z tego względu na siebie ściągaią.

Bonaparte miał teraz odmienić swóy sposób życia. Wstaie między godziną 8 i 9, śniada, potem się kąpie, czyta, pisze lub dyktuie Hr. Montholon swoie Pamiętniki. Obiad iada o godzinie 3 lub wcześniey, naycześciey sam, a czasem z Bertrandem i iego żoną, lub z Montholon i iego żoną. Po obiedzie piie w przysionku kawę. Bez towarzyszenia Angielskiego officera nie wolno mu się przechodzić. Co wieczor stara się officer Angielski bez postrzeżenia o iego obecności przekonać, i donosi Gubernatorowi przez telegraf.

Z Bruxelli d. 9 Kwietnia.

Król poiechał z Królewicem Fryderykiem d. 6 b. m. do Hagi. Dwor nasz w krotce się przeniesie do zamku Laeken.

Wczoray przybyli tu Królewicowstwo Angielscy Xięstwo Kentu.

Nieiaki Buchoz, handluiący octem, który należy do sprawy względem spisku przeciw Cesarzowi Alexandrowi, kazał swoią obronę, którą sądowi podał, wydrukować. Był on donosicielem o tem niegodziwym zamachu. Z pisma iego okazuie się, że w d. 7 Listopada zakupić miano 1500 broni w Bruxelli; że Piger d. 8 o godzinie 9 w wieczor wyiechał do Bossut, dla odebrania przysięgi od zebranych tam 200 przemycicieli, których miał do okolic Bruxelli sprowadzić; że ci ludzie wszyscy byli uzbroionemi i konie mieli, i że służyli niegdy iako ułani w gwardyi Napoleona, i t. d.

Mowią, iż Xiądz van Camp, który pod Napoleonem był Biskupem Herzogenbusch, otrzyma znowu tę godność.

Z Madrytu d. 27 Marca.

Król zmnieyszył liczbę radców woiennych do 14. Nie mogą się tu wydziwić zkąd Rząd dostał pieniędzy na wielkie w Kadyxie uzbroienie.

Korrespondencyia z Ameryką iest teraz bardzo częsta. Niedawno przybyły do Kadyxu ieden po drugim dwa pocztowe statki z Hawanny i Werakrux. Z przy-

wiezionych przez nie wiadomości nic iednak nieogłoszono. P. Noeli Sekretarz Posła naszego przy Ziednoczonych Stanach, Kawalera Onis, przywiozł tu traktat względem ustąpienia Florydów, i razem wiadomość, że Jenerał Renovales przeszedł z swoią kupą od rokoszanów do woysk Królewskich. Na tę wiadomość udarował Król w radzie Ministrów Renowalesa przebaczeniem, i zawiesił oraz uskutecznienie wyroków śmierci wydanych na officerów w Barcelonie, Korunie i Biskai w więzieniach siedzących.

Niedawno został w Madrycie znakomity Anglik uwięziony, ale w krotce uwolniony. Gospodarz iednak, który go na mieszkanie przyiął, wedząc, że był wolnym Mularzem, skazany został na 3 mięsięczne więzienie, 3 dniowy post w tygodniu i zapłacenie 7000 piastrów.

Z Saxonii d. 6 Kwietnia.

Rossyyski Radca stanu Stourdza, który ożenił się z córką Nadwornego Lekarza Króla Pruskiego, P. Hufeland, wyiechał z Drezna do Wiednia.

Z Minchen d. 9 Kwietnia.

Na posiedzenie izby Deputowanych d. 3 po odczytaniu 44 arkuszowego protokułu ostatnich posiedzeń, weszli Ministrowie sprawiedliwości, woyny, spraw wewnętrznych i skarbu. Minister sprawiedliwości podał izbie postanowienie Królewskie, mocą którego tego roczne posiedzenia izb przedłużone są do 15 Maia. Minister skarbowy wniosł potem proiekt do ustawy, podług którego nadane bydź ma gminom ważne prawo rozkładania gruntowych podatków, które dotąd izbom Królewskim przychodów służyło, z mocą exekwowania onego. Gdy rzeczony Minister wyłuszczył do tego proiektu powody, oznaymił Prezes o uczynionych wnioskach, a między innemi o wniosku Deputowanego Hornthal względem zniesienia lotteryi, o utrzymaniu podwyższoney opłaty od słodu, o podwyższeniu iednych, a zniżeniu drugich w proiekcie celnym obiętych opłat i podał potem 42 pytań do rozwiązania izbie względem rzeczonego proiektu. Pytania te zatrudniły izbę do godziny 3 z południa, a po 3 godzinney przerwie aż do nocy. Po załatwieniu tych pytań zdał Baron Bibra w imieniu 3ciey kommissyi sprawę o wniosku P. Abendanz o zaprowadzeniu Landratów. Kommissyia była za wnioskiem; lecz roztrząsanie odłożone zostało do następnego posiedzenia. Trzy wnioski względem urządzenia patronów, przeciw udzielaniu fiskosowi koronnemu originalnych aktów i rewizyi ustaw przeciw poiedynkowi, uchwalone zostały (ostatni zostawuiąc Rządowi inicyiatywę, przeszedł nawet bez dodatku sądu honorowego.) Posiedzenie zakończyło się o godzinie 10 w nocy. — Izba nie zawiesiła nawet na Swięta Wielkanocne swoich posiedzeń.

Na posiedzeniu d. 6 znaydowali się Ministrowie sprawiedliwości, woyny i skarbowy. Po odczytaniu protokułu poprzedzaiącego posiedzenia, wszedł pierwszy na mownicę i wniósł proiekt do ustawy względem ulepszenia sądownictwa w Bawaryi i porządku postępowania sądowego (Zawiadywanie massami konkursowemi powierzane bydź ma podługo powyższego proiektu kommissyi z wierzycielów złożoney.) Posiedzenie to trwało od godziny 9 z rana z 2 godzinną przerwą aż do 11

w nocy. Z rana zaiął czas powyższy proiekt względem ulepszenia sądownictwa, a popołudniu trudniono się wnioskiem Deputowanego Seidel względem ulepszenia szkół wieyskich.

Z Włoch d. 3 Kwietnia.

Mnostwo cudzoziemców i Włochów zieżdża do Rzymu, dla widzenia Wielkotygodniowych uroczystości. Piszą ztamtąd, iż iedna część miasta stała się prawie miastem Angielskiem, tak wielu Anglików naięło tam mieszkania.

Przybyły niedawno z Tunis podróżny, opowiada, iż przy iego odieździe umierało tam na morową chorobę codziennie po 50 ludzi. W niektórych wsiach około Tunis zupełnie ludzie wymarli.

Układy, które od nieiakiego czasu czynione były między Portą i Posłami Neapolitańskim, Hiszpańskim i Duńskim względem taryffy celney, na tem się ukończyły, że względem towarów Neapolitańskich zachowana będzie taryffa, iaka iest między Portą i Francyią, a względem Hiszpańskich i Duńskich, iaka iest między Portą i Austryią umowiona.

W kraiach Sardyńskich znayduią się trzy kollegiia Jezuitów: pierwsze w Turynie, które ma tylko 6 Xięży i mało Nowicyuszów, ponieważ podług teraźnieszych przepisów nie wolno ostatnim tylko raz w rok widzieć swoich rodziców; drugie w Genui, a trzecie w Novara. Nie maią one dotąd żadnych dóbr, pobieraią tylko od Rządu na utrzymanie się pieniądze.

Od brzegów niższego Renu d. 10 Kwietnia.

Z małego kraiu Wittgenstein-Berlenburg, który posiada tylko 8000 dusz ludności, wyniosło się w r. zeszłym do północney Ameryki 20 rodzin, a w teraźnieyszym 30 maiących się wynieść, powołały przez gazetę swoich wierzycieli do zgłaszania się z swoiemi pretensyiami. Niema dziwoty, że z kraiu, w którym nie rodzi się tylko owies, mieszkańcy nie maią opału i w tak wielkiey żyią nędzy, że podatków nie są wstanie opłacić, przenoszą się za Ocean. Lecz zaledwo smutne to położenie Wittgenstein-Berlenburga doszło do wiadomości N. Króla Pruskiego, upoważnił zaraz pod d. 8 Marca r. b. Ministra stanu i skarbu, P. Klewitz, aby zesłał na mieysce kommissyią, dla przekonania się o stanie rzeczy, poczynił, iakie tylko bydź mogą ulgi dla mieszkańców tak w powinnościach, iako i podatkach, i do zatwierdzenia Monarsze podał.

Z Kopenhagi d. 10 Kwietnia.

Dzisieysza gazeta Rządowa zawiera co następuie: Gdy do Administracyi skarbowey w zeszłym i teraźnieyszym roku nadeszło wiele prośb po większey części od właścicielów ziemskich, o pożyczkę pieniędzy, i J. K. Mość przekonał się z wielu okoliczności o potrzebie takowey pożyczki, tak dla właścicieli ziemskich iako i mieyskich, przeto postanowił pod d. 3 Kwietnia, iż część zaciągnioney na rachunek skarbu Królewskiego w Hamburgu summy, użytą zostanie na takowe pożyczki za dostatecznem zapewnieniem i prowizyią po 5 od 100. Dla prowincyy Duńskich nastąpi pożyczka w srebrze podług kwartalnego kursu, a dla Xięztw w monecie srebrney.

Cło od wyprowadzania koni i bydła rogatego z Danii i Xięstw Szleswickiego i Holsztyńskiego zniżone zostało.

DODATEK DO N. 33. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 25 KWIETNIA 1819 ROKU W NIEDZIELĘ

Z Hanoweru d. 9 Kwietnia.

W ciągu roku bieżącego otworzona tu zostanie pożyczka dla Rządu w kwocie 8000,00 tal. przez loteryią, którey los ieden kosztować będzie 100 tal.

Osobisty podatek w Kraiu Hanowerskim podwyższony bydź ma przez Stany aż do 6tey klassy. Pierwsza klassa, która płaciła dotąd od osoby po 8 gr. (2 Złp.) płacić będzie nadal po 1 tal. 8 gr. Lecz za to uchylony bydź ma podatek od dochodów. Cło od wszystkich towarów ma także bydź powiększone.

Mówią, iż w tym roku nie będzie zaciągu do milicyi (Landwehr.)

Przymuszoną pożyczkę, którą podczas nieprzyiacielskiego zaięcia owczesny Jeneralny Intendent Francuzki Belleville złożyć rozkazał, przyznały Stany za dług kraiowy.

Od Brzegów Menu d. 10 Kwietnia.

Do wielu osób i pisarzy, których głos publiczny mieni bydź korrespondentami Dworów zagranicznych, nadeyść miały ostrzegaiące bezimienne pisma, w których napominanemi są, aby się poprawili i nie stawali się winnemi zdrady względem oyczyzny Niemieckiey, bo inaczey spotkać ich mogą nieprzyiemności, które sami sobie przypisać będą musieli. Pisma te zaczenaią się od słów: „Bóg iest naszem ogniskiem! Niech żyie Teutonia!„

Wiadomość o zamordowaniu P. Kotzebue sprawiła w Hollandyi, Danii, Francyi, Anglii i we wszystkich kraiach, do których doszła, równie wielkie wrażenie iak obrzydzenie.

Gazeta Powszechna pod napisem z Badeńskiego pod d. 30 Marca zawiera co następuie:

Sprawuiący interessa Rossyyskie, P. Strouve, uda się iutro osobiście do Manheimu, dla zasiągnienia dokładnieyszey wiadomości o zabóystwie P. Kotzebue i zabrania niektórych papierów tyczących się iego Dworu, które znaydowały się w ręku zabitego. — Taż gazeta zawiera daley pod d. 8 z tegoż mieysca: Rząd Badeński sądząc, iż Karol Sand, zabóyca P. Kotzebue, nie działał oddzielnie, ale należeć musiał do iakowego związku, wy-

znaczył kommissyią, dla doyścia tey okoliczności, z Kanclerza nadwornego Sądu, P. Hohenhorst, dwóch Nadwornych Sędziów i Dyrektora Manheimu, P. Jagemann, który dotąd tego czynu sam dochodził. Sand został tymczasem z więzienia do Szpitala domu poprawy przeniesiony; stan iego ran coraz bardziey się pogorsza i zdaie się, że w krótce życie zakończy. Zresztą nie dał dotąd naymnieyszego wyiaśnienia, i cała rzecz iest dotąd taiemnicą. Pomimo naysurowszego zakazu nie wpuszczania do niego nikogo, przedarł się przecież mimo oporu straży d. 3 b. m. P. H.... do niego, i usiłował nakłonić go do wyznania: czyli czyn iego nie iest skutkiem spisku? Sand dał znak, iż rany nie dozwalaią mu mówić, ale pisać może. Podano mu zaraz potrzeby do pisania. Napisał na kartce: „ Podnieście mi wyżey głowę.„ i na tem zakończyło się badanie. Opatruiący go lekarze uradzili, iż dla wydobycia ropy, potrzeba mu koniecznie otwór w piersiach zrobić. Lecz on opiera się wszelkiey operacyi, a sądy nie są z sobą zgodne, czyli go można lub nie do operacyi przymusić.

Pomiędzy obchodzonemi zwykle na wiosnę w Zurich przez cechy uroczystościami, wystawiała iedna z nich teraźnieyszy upadek handlu. Bożek handlu, Merkury, niesiony był przy żałobney muzyce i pochodniach do grobu. Leżał na otwartych marach w ubiorze pośmiertelnym z wszystkiemi swoiemi znakami. Mary nieśli ieden bankier i ieden mekler; obok nich iechał na koniu Anglik z próbkami towarów i napisem: „ Syn przemysłu; „ za niemi szła Maska w dawnym stroiu. Na obu rogach kapelusza z przodu miała napis: „ Stan kupiecki r. 1819; „ na długim nosie tabliczkę z napisem: „ Spekulacyia; „ na ogromnych kryzach napis: „ Kredyt, „ na brzuchu: „ Dobry stan; „ niżey: „ Akceptacyia. „ Z prawey kieszeni wisiał próżny worek z napisem: „ Fondusz handlowy, „ a z lewey wyglądała szczotka z napisem: „ Bankructwo. „

Przy 210 sądach w Bawaryi i przy ludności 3 mill. 700,000 mieszkańców znayduie się do 400 Adwokatów. Lecz w kraiu Meklenbursko-Szweryńskiem zaledwo 10tą część ludności Bawaryi maiącym, znayduie ich się prawie tyleż.

Z Sztokolmu d. 2 Kwietnia.

Deputowani od miast Drammen i Chrystianii do N. Króla o przeciągnienie oznaczonego przez Seym terminu do spłacenia pożyczki i zalegley prowizyi bankowi, nie dopięli celu swoiego poselstwa, ponieważ J. K. Mość oświadczył, iż od ścisłego wykonania ustaw odstąpić nie może. Pozostała im tylko nadzieia, iż ieżeli naywyższy sąd Norwegski, któremu podane zostanie pytanie: czyli Rząd stosownie do konstytucyi może dla dłużników banku zezwolić na przedłużenie terminu lub moratorium? rozwiąże rzecz na stronę Rządu, tedy J. K. Mość przychyli się do ich żądania.

Jenerałowi Neuenstein, który przywiózł tu od Badeńskiego Dworu znaki orderu Serafina, które zmarły W. Xże posiadał, kazał Król piękną dyiamentami wysadzaną tabakierę doręczyć.

Admirał Baron Lagerbielkie mianowany przez J. K. Mość został na mieyscu zmarłego Adm. Barona Gyllenschiöld prezesem kommissoryiatu konwoiów.

W klimacie naszem iest prawie niesłychaną rzeczą, ażeby w tey porze roku, to iest przed 14 dniami okręt z złowionemi i nasolonemi w tym roku śledziami przybył z Bergen do Dalarö.

Przed Swiętami Bożego Narodzenia r. z. wyszło tu pismo w ięzyku Szwedzkim opisuiące ważnieysze zdarzenia i znakomitsze osoby w owem roku, które tak wielki znalazło pokup, iż w pierwszym zaraz miesiącu dwa wydania rozprzedane zostały, i musiano go trzeci raz drukować. Zachęcony tem autor wydaie teraz do tego pisma dodatek, który ieszcze ma bydź ciekawszy, niżeli pierwsze pismo.

ROZMAITOSCI.

ZUKOWSKI.

Rymotworca Rossyyski.

Z pomiędzy żyiących teraz rymotworców Rossyyskich posiada naywięcey talentu Zukowski, któremu równie iak Kaczanowskiemu, udały się naytrafnieу przekłady romansów Francuzkich i Niemieckich. W r. 1808 i 1809 był on Redaktorem Dziennika Rossyyskiego: Przepowiadacz. Cesarz Alexander wyznaczył mu teraz 4000 rubli pensyi roczney, które (iak Ukaz Cesarski opiewa,) wyznaczone są nietylko w dowod łaski Monarchy, lecz także dla zabezpieczenia mu niepodległości, należney takiemu Poecie. List do Cesarza, i dwie pieśni: "Spiewak między woiownikami Rossyyskiemi„ i "Spiewak na gruzach Kremlina„ poczytuią za klassyczne. Zukowski przełożył wiele poezyy Göthego i Szyllera. Zyie teraz w Dorpacie.

Dobry Appetit (*)

Marszałek Francuzki Villars miał odźwiernego, którego zapytał się pewnego dnia: Wiele sądzisz ziadłbyś polędwic?— Ach, nie wiele łaskawy Panie, naywięcey 5 lub 6. — Wiele dychów skopowych? — Nie wiele 7 lub 8 — Wiele kur? — Nie wiele, zaledwo ieden tuzin. — Wiele gołębi? — Ach, gołębi zaledwo 40 lub 50 podług ich przygotowania. — A skowronków? — Ach, co tych łaskawy Panie, bez liczby.

Józef Peszka publiczny Professor Malarstwa w Uniwersytecie Jagiellońskim, chcąc słuszną oddać zaletę usilności i pracy ucznia swego w przykładaniu się do rysunku i Malarstwa postanowił obraz iego penzla, wyrażaiący głośnego w dzieiach Polskich Glińskiego, w wielkości naturalney wystawić na widok publiczny w Malarni Uniwersytetu na grodzkiey ulicy pod Nrem 116. —— Praca i postępek ucznia rzeczonego na tem chlubnieyszą w tey mierze zasługuie pochwałę, że on odbywszy zawod woyskowy, w roku 1813 po ukończoney kampanii, czas wolny od innych zatrudnień, który mógł był poświęcić samym tylko zabawom wiekowi młodemu zwyczaynym przy niebrakuiących funduszach bytu, poświęcał go ciągle ćwiczeniu się w tey nadobney sztuce. Miłośnicy oney ciekawi widzieć toż iego dzieło, każdego dnia po południu od godziny 1 do wieczora, od dnia 25 Kwietnia zastaną salę Malarni otwartą.

W teyże sali widzieć można obraz penzla samego Mistrza Józefa Peszki, półczwarta łokcia długi, trzy prawie łokcie szeroki: wyobraża on Swiątynią Narodu Polskiego. Myśl ktorą podał młody obywatel Królestwa Polskiego, miłośnik Narodowości rodem i maiątkiem znakomity. Malarz myśl tę do skutku przywodząc, w celu nadania oney większey ważności, umieścił pola Elizeyskie, a w nich zaiął wszystkie epoki dzieiów Narodu Polskiego. Starodawna Swiątynia iest tu głównym przedmiotem: stoi ona tuż

(*) Anekdota ta znayduie się iako przypisek w wyszłym niedawno w Londynie wierszu na bankiet, w którym pomiędzy innemi zabawnemi opisami znayduie się następuiące znamionowanie, początku, środka i końca bankietu:

Altum Silentium,
Stridor Dentium,
Clamor Gentium.

nad przepaścią, grożąca iey wieczną ruiną; ale ręka wspaniałomyślna i dobroczynna utwierdza iey posadę i zabespiecza trwałość. Tu Charon przewozi przez Styx wsławionego cnotą, bohaterstwem i miłością Oyczyzny Rycerza. Daley, na polach Elizeyskich widać orszaki sławnych Polaków od dzisieyszych, aż do naydawnieyszych czasów według historycznego opisu umieszczone.

DONIESIENIA

Wydział Dochodów Publicznych i Dóbr Narodowych, w Senacie Rządzącym Wolnego, Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. Z mocy Uchwały Senatu rządzącego pod dniem 13 b. m. Nr. 1083 zapadłey do publiczney podaie wiadomości, iż w dniu 17 Maia r. b. o go zinie 9 ranney w Biorze Wydziału Dochodów Publicznych i Dóbr Narodowych odbywać się będzie licytacyia dzierżawy realności folwarku i propinacyi w Wielkich Bronowicach, tudzież realności Kawiory zwaney, każdey z osobna. Dzierżawa ta trwać ma przez lat trzy, to iest od dnia 1 Czerwca r. b. czyli dnia zatwierdzenia kontraktu przez Senat Rządzący, do dnia ostatniego Maia 1822 r. Pretium fisci realności folwarku Bronowice z propinacyią ustanowione iest w ilości 1560. Złp. zaś realności Kawiory 1666 Zł. Chęć więc licytowania maiący w mieyscu i terminie naznaczonym zaopatrzeni w vadium 10 części ceny fiskalney pod powiadaiące stawić się zechcą, w każdym zas razie, iako też i w terminie licytacyi wiadomość o dalszych warunkach powziąść w Wydziale będą mogli. W Krakowie d. 21 Kwietnia 1819.

X. Bystrzonowski S. P.
Gadomski S. U.

Wydział Dochodów Publicznych i Dóbr Narodowych w Senacie Rządzącym, Wolnego, Niepodległego, i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa, i Jego Okręgu. Podaie do wiadomości, iż z mocy uchwały Senatu Rządzącego z dnia 13 b. m. Nro. 1084. w Biórze tuteyszym w dniu 6 Maia r. b. od godziny 10 z rana, odbędzie się licytacyia publiczna dzierżawy czopowego skarbowego miasta Chrzanow i nowa Góra na rok ieden to iest od 1go Czerwca r. b do końca Maia 1820 od summy pierwszego wywołania złp. 6545 rocznie w ratach miesięcznych zgóry wnosić się maiącey; podobnaż licytacyia w tymże samym dniu mieć będzie mieysce dzierżawy czopowego w miasteczku Trzebinia od summy złp. 5878 gr. 16 vadium stanowi 1/10 część summ powyższych, o innych warunkach w czasie aktu licytacyi oraz każdego czasu w Biórze Wydziału wiadomość udzieloną będzie. —— W Krakowie dnia 21 Kwietnia 1819. roku.

X. Bystrzonowski S. P.
Gadomski, S. U.

W dniu 27 Kwietnia r. b. o godzinie 10 przed południem w Krakowie przy ulicy Floryańskiey w domu pod L. 538 sytuowanym sprzedawane będą przez publiczną licytacyią w drodze Exekucyi rożne ruchomości, meble pokoiowe, naczynia stołowe, kobierzec, gitara, bryczki, koni para, i hart; zaś

W dniu 3 Maja r. b. o godzinie 9 ranney w Krakowie na Stradomiu w domu pod L. 16 wydzierżawione zostaną przez publiczną licytacyią na rok ieden od d. 3 Maia 1819 dochody z wyszynku tronków z domu zaieżdnego z staynią i mieszkań, gdzie oraz rożne ruchomości sprzedawane będą. Wszystko za gotową zapłatą. Dan w Krakowie d. 23 Kwietnia 1819 r.

Kowecki Kom. Sąd.

☞ Do Handlu podpisanego w Sukiennicach w Krakowie sprowadzone są Sukna Sedańskie i Niderlandskie w rożnych kolorach, Kaźmierki z naypierwszych fabryk. Podpisany ma honor polecić się Łaskawey Publiczności z tem zapewnieniem, iż ieśli nie taniey, pewnie nie drozey iak u Zydow dostać u niego można powyższych towarow. Podpisany przestaie na pomiernym procencie, i usłuży dobrem towarem, o czem skutek każdego przekona.

Jan Aloizy Szydłowski.

Koniczyny znayduie się w dobrym bardzo gatunku korcy kilkanaście na sprzedaż w Kamienicy pod Nr. 463 na ulicy S. Jana, u gospodarza Adama Struzińskiego.